NORAKSTS
Lieta Nr.A42623708
A3630-09/15

S P R I E D U M S
L a t v i j a s t a u t a s v ā r d ā

Rīgā 2009.gada 7.oktobrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese A.Reitupe,

piedaloties pieteicēja *J.B.* pilnvarotajiem pārstāvjiem *J.O.* un *J.M.*, atbildētājas Rīgas pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes - Rīgas domes Rīgas bāriņtiesas pārstāvei *I.B.* un trešās personas *A.K.* pilnvarotajam pārstāvim *J.M.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *J.B.* pieteikumu par Rīgas bāriņtiesas 2008.gada 5.jūnija lēmuma Nr.1-6/1302 ,,Par *A.K.* atbrīvošanu no *J.J.B.* mantojuma aizgādņa pienākumu pildīšanas" atcelšanu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

[1] Ar Rīgas domes Rīgas bāriņtiesas (turpmāk arī - Bāriņtiesa vai atbildētāja) 2008.gada 5.jūnija lēmumu Nr.1-6/1302 nolemts atbrīvot *A.K.* (turpmāk arī - mantojuma aizgādne vai trešā persona) no 2002.gada 30.augustā mirušā *J.J.B.* atstātā mantojuma aizgādņa pienākumu pildīšanas, un necelt prasību tiesā par zaudējumu piedziņu no *A.K.* saistībā ar nekustamā īpašuma */adrese/*, Rīgā noslēgto līgumu un veikto ierakstu zemesgrāmatā atcelšanu.

Lēmums pamatots ar tālāk minētajiem argumentiem.

[1.1] Lēmums pieņemts izskatot *J.B.* un *A.K.* iesniegumus.

[1.2] 2002.gada 30.augustā miris *J.J.B.*

Ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2002.gada 11.oktobra lēmumu nodibināta aizgādnība *J.J.B.* atstātajam mantojumam un uzdots Bāriņtiesai iecelt aizgādni.

[1.3] Ar Bāriņtiesas 2002.gada 30.oktobra lēmumu Nr.1-6/1956 *A.K.* iecelta par aizgādni *J.J.B.* atstātajam mantojumam.

[1.4] Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2005.gada 9.februāra spriedumu lietā Nr.C27239102 *J.J.B.* 2002.gada 7.augustā sastādītais testaments atzīts par stājušos likumīgā spēkā un pieteicējs apstiprināts kā vienīgais pirmās šķiras likumiskais mantinieks mantojuma tiesībās uz *J.J.B.* visu testamentā nenovēlēto mantojumu un uz 9/20 daļām no testamentā novēlētās mantas.

[1.5] 2006.gada 23.augustā Liepājā parakstīts pieņemšanas - nodošanas akts, kuru saskaņā ar Civillikuma 666.panta noteikumiem parakstījuši trešās personas pilnvarotais pārstāvis *J.M.* un pieteicēja pilnvarotā pārstāve *S.D.*, no kura redzams, ka aizgādnis nodod mantinieka valdījumā un lietošanā aizgādnībā bijušās mantojuma masas daļu.

[1.6] Trešā persona Bāriņtiesas sēdē savu iesniegumu par atbrīvošanu no aizgādņa pienākumu pildīšanas uzturēja, paskaidrojot, ka mantojums saņemts ļoti sliktā stāvoklī, nekustamajā īpašumā */adrese/*, Rīgā bija nepieciešams veikt remontu. Īpašuma sakārtošanu veica trešā persona par saviem līdzekļiem, ieguldītos līdzekļus nelūdz atmaksāt. Nomas līgumus uzsāka slēgt *J.J.B.*, lai īpašumu varētu labāk apsaimniekot un nomnieks pēc tam tos reģistrējis zemesgrāmatā. Trešā persona, noslēdzot nomas līgumus par dzīvokļiem Nr.10, Nr.13 un Nr.21, nav vērtējusi tirgus situāciju, bet vadījusies no mantojuma atstājēja noslēgtajos nomas līgumos paredzētajiem nosacījumiem.

[1.7] Pieteicēja pilnvarotais pārstāvis *J.O.* Bāriņtiesas sēdē paskaidroja, ka aizgādne saņēmusi mantojuma masu tādu, kāda tā bija mantojuma atstājēja nāves brīdī. Aizgādņa

pienākums bija informēt Bāriņtiesu par visām darbībām, kas tiek veiktas ar mantojuma masu, līdz ar to par visām aizgādnības laikā nostiprinātajām lietu tiesībām ir pretenzijas un par tām ir aprēķināti zaudējumi. Aprēķinā iekļautas summas, kuras tika iekasētas, taču nav atspoguļotas aizgādņa uzrādītajā naudas plūsmā. Pieteicējs ir saņēmis mantojumu un pārvalda to pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā apmēram no 2005.gada. Pieteicēja pilnvarotā pārstāve, parakstot pieņemšanas - nodošanas aktu, atzinusi un parakstījusi tikai likumīgi nostiprinātās saistības. Zemesgrāmatu tiesneša kļūda rada tiesības neatkarīgi no tā, cik likumīgi vai nelikumīgi tās ir iegūtas. Visas patiesās summas iespējams noskaidrot kriminālprocesā, tādēļ lūgts bāriņtiesu vērsties tiesībsargājošās institūcijās. Manta tiek apgrūtināta uz 50 gadiem, kas no apsaimniekošanas viedokļa ir nesaprātīgs termiņš.

[1.8] Pieteicēja pilnvarotais pārstāvis Juris Valters paskaidroja, ka neatzīst aizgādnes iesniegto galīgo norēķinu, jo tas neatspoguļo lietas faktiskos apstākļus, neuzrāda noslēgtos nomas līgumus, un tam nav pievienoti nekādi samaksu apliecinoši dokumenti. Mantojuma pieņemšanas - nodošanas akts starp pieteicēja un trešās personas pilnvarotajiem pārstāvjiem parakstīts tikai par likumīgi izveidotajām un nostiprinātajām tiesībām. Nomas līgumu koroborēšana zemesgrāmatā un noslēgšana nav veikta likumīgi, līdz ar to šīs darbības nav pieņemtas. Pieteicējs ir atdāvinājis daļu no īpašuma, tādēļ viņam šobrīd */adrese/*, Rīgā pieder 9/40 domājamās daļas. Pamatojoties uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību ,,Eiroeksperts" 2007.gada atzinumu, ir veikts zaudējumu aprēķins.

[1.9] Trešās personas pilnvarotais pārstāvis *J.M.* Bāriņtiesas sēdē paskaidrojis, ka pieteicējs savas īpašuma tiesības koroborēja zemesgrāmatā 2005.gadā, un neviena sūdzība par zemesgrāmatu tiesneša lēmumu nav iesniegta. Tāpat tiesā nav iesniegta neviena prasība. Pieteicējs un trešais līdzīpašnieks visu šo laiku saņem nomas maksu. Noslēgtie līgumi ir reģistrēti zemesgrāmatā. Līgumu laušana vai apstrīdēšana ir civiltiesisks jautājums, nevis Bāriņtiesas kompetence. Bāriņtiesā iesniegtais zaudējumu aprēķins nav pamatots, jo sastādīts pamatojoties uz konsultatīvu atzinumu, un neviens šīs telpas uz vietas nav apskatījis.

[1.10] Izvērtējot administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus Bāriņtiesas sēdē un iesniegtos dokumentus, secināms, ka trešā persona atbrīvojama no *J.J.B.* mantojuma aizgādņa pienākumu pildīšanas, ņemot vērā, ka likumīgā spēkā stājies tiesas spriedums par mantojuma pieprasītāja tiesībām un par mantojuma nodošanu mantiniekam 2005.gada 9.decembrī, kā arī 2006.gada 23.augustā Liepājā parakstīts pieņemšanas - nodošanas akts.

[1.11] Izvērtējot Bāriņtiesā iesniegtos dokumentus attiecībā par prasības celšanu tiesā pret trešo personu kā *J.J.B.* mantojuma aizgādni par zaudējumu piedziņu, saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 42.panta trešo daļu, secināms, ka Bāriņtiesas rīcībā nav pietiekamu pierādījumu tam, ka *J.J.B.* mantojuma masai nodarīti zaudējumi. No lietā esošajiem dokumentiem nav iespējams noteikt iespējamo zaudējumu apmērus. Lai izvērtētu vai aizgādnes rīcība radījusi zaudējumus, nepieciešama lietas apstākļu rūpīga izmeklēšana un pierādījumu vākšana.

[1.12] *J.J.B.* mantojuma aizgādne aizgādnības laikā, 2003.gada 20.martā un 2004.gada 15.martā, bez Bāriņtiesas atļaujas noslēgusi nomas līgumus attiecībā uz dzīvokļiem Nr.10, Nr.13 un Nr.21, */adrese/*, Rīgā.

Izvērtējot aizgādnes darbību, nav konstatēts, ka aizgādne par mantojuma masā ietilpstošo nekustamo īpašumu nerūpējās. Ja pieteicējam ir pierādījumi, ka aizgādnes rīcība radījusi zaudējumus mantojuma masai, viņam ir tiesības vērsties tiesā civiltiesiskā kārtībā pret trešo personu. Bez tam pieteicējs daļu no mantotā nekustamā īpašuma jau ir atsavinājis citai personai.

[2] 2008.gada 8.jūlijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts *J.B.* (turpmāk arī - pieteicējs) pilnvarotā pārstāvja *J.O.* pieteikums par Rīgas bāriņtiesas 2008.gada 5.jūnija lēmuma Nr.1-6/1302 ,,Par *A.K.* atbrīvošanu no *J.J.B.* mantojuma aizgādņa pienākumu pildīšanas" atcelšanu.

Pieteikums pamatots ar tālāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Bāriņtiesa formāli konstatēja tikai to, ka aizgādne iesniegusi galīgo norēķinu, taču nav ievērojusi Administratīvā procesa likuma 7.pantu, jo nav pieprasījusi aizgādnei papildināt galīgo norēķinu atbilstoši Civillikuma 301.panta prasībām, kā arī nav veikusi

iesniegtā galīgā norēķina pareizības pārbaudi, kā to nosaka Civillikuma 302. pants.

[2.2] Trešā persona, pretēji Civillikuma 262.pantā un 291.pantā noteiktajam, laika posmā no 2002.gada 30.oktobra noslēgusi par nekustamo īpašumu Rīgā, */adrese/* sekojošus līgumus: 1) 2003.gada 20.martā īpašuma 10.dzīvokļa nomas līgumu ar SIA ,,Dzirnavu nams"; 2) 2003.gada 20.martā īpašuma 21.dzīvokļa nomas līgumu ar SIA ,,Dzirnavu nams"; 3) 2004.gada 15.martā īpašuma 13.dzīvokļa nomas līgumu ar SIA ,,Dzirnavu nams".

[2.3] Pretēji Civillikuma 262.pantā un 285.pantā noteiktajam, bez Bāriņtiesas atļaujas kā aizgādne (atsevišķos gadījumos pamatojoties arī uz spēkā neesošu pilnvaru) laika posmā no 2002.gada 30.oktobra īpašuma zemesgrāmatā koroborējusi šādas lietu tiesības: 1) 2003.gada 14.februārī nostiprināta SIA ,,Dzirnavu nams" nomas tiesība uz bēniņu daļu ar platību 115,28 m^2 līdz 2052.gada 1.augustam; 2) 2003.gada 14.februārī nostiprināta SIA ,,Dzirnavu - 90" nomas tiesība uz zemes gabala daļu 601 m^2 platībā, nedzīvojamām telpām pagrabstāvā 181,60 m^2 platībā, dzīvokļiem Nr.7, Nr.8, Nr.9 līdz 2052.gada 1.augustam; 3) 2003.gada 14.februārī nostiprināta SIA ,,Dzirnavu - darbnīca" nomas tiesība uz bēniņu daļu 147,88 m^2 platībā līdz 2052.gada 1.augustam; 4) 2003.gada 14.februārī nostiprināta *J.M.* īres tiesība uz dzīvokli Nr.14 līdz 2012.gada 14.februārim; 5) 2003.gada 14.februārī nostiprināta *A.K.* īres tiesība uz dzīvokli Nr.11 uz nenoteiktu laiku; 6) 2003.gada 14.februārī nostiprināta *An.K.* īres tiesība uz dzīvokli Nr.12 bez termiņa noteikšanas; 7) 2003.gada 2.aprīlī nostiprināta SIA ,,Dzirnavu nams" īres tiesība uz dzīvokli Nr.10 līdz 2053.gada 20.martam; 8) 2003.gada 2.aprīlī nostiprināta SIA ,,Dzirnavu nams" īres tiesība uz dzīvokli Nr.21 līdz 2053.gada 20.martam; 9) 2004.gada 5.maijā nostiprināta SIA ,,Dzirnavu nams" nomas tiesība uz dzīvokli Nr.13 līdz 2054.gada 15.martam.

[2.4] No nekustamā īpašuma Rīgā, */adrese/* lietā esošajiem dokumentiem izriet, ka trešā persona, iesniedzot nostiprinājuma lūgumus, nav tajos norādījusi un nav tiem pievienojusi piekrišanas nostiprinājumam apliecinājumus (tiesas apstiprinātus Rīgas bāriņtiesas lēmumus). Līdz ar to, apgrūtinot minēto nekustamo īpašumu ar lietu tiesībām, trešā persona rīkojusies neatbilstoši normatīvajiem aktiem, sniegusi nepilnīgu informāciju un maldinājusi zemesgrāmatu tiesnesi.

[2.5] Noslēdzot telpu nomas līgumus un nostiprinot nomas tiesības zemesgrāmatā uz 10, 50 gadiem vai bez termiņa noteikšanas, nepastāvot sevišķai vajadzībai to darīt, trešā persona ir būtiski kaitējusi mantinieku interesēm un radījusi mantiniekiem zaudējumus.

Noslēdzot telpu nomas līgumus ar fiksētu un tirgus situācijai neatbilstošu (vairākkārt zemāku maksu kā vidējo tirgus cenu) nomas maksu trešā persona ir rīkojusies nesaimnieciski un pretēji mantinieku interesēm, tādejādi arī radot mantiniekiem zaudējumus. Minētie fakti un apsvērumi Rīgas bāriņtiesai bija zināmi.

[2.6] Bāriņtiesai nebija tiesību izlemt necelt prasību tiesā par zaudējumu piedziņu, pamatojoties uz to, ka, lai izvērtētu, vai aizgādnes rīcība radījusi zaudējumus, ir nepieciešama lietas apstākļu rūpīga izmeklēšana un pierādījumu vākšana. No Administratīvā procesa likuma 59.panta pirmās un otrās daļas izriet, ka iestāde iegūst informāciju, kas saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir nepieciešama, lai pieņemtu attiecīgo lēmumu, un, iegūstot informāciju, iestāde var izmantot visas tiesiskās metodes, ko bāriņtiesa nav darījusi.

[2.7] Bāriņtiesa konstatēja, ka mantojuma aizgādne aizgādnības laikā, 2003.gada 20.martā un 2004.gada 15.martā bez Bāriņtiesas atļaujas noslēgusi nomas līgumus attiecībā uz dzīvokļiem Nr.10, Nr.13, un Nr.21, Rīgā, */adrese/*. Saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 42.panta ceturto daļu Bāriņtiesai ir pamats par aizgādnes rīcību paziņot tiesībaizsardzības iestādēm, taču tas nav izdarīts, tādejādi pārkāpjot Bāriņtiesu likuma 42.panta ceturto daļu. Turklāt Bāriņtiesa nav vērtējusi aizgādnes darbības laika posmā no 2002.gada 30.oktobra, zemesgrāmatā koroborējot lietu tiesības.

[2.8] Bāriņtiesa nav ievērojusi Administratīvā procesa likuma $14.^1$pantu, jo 2008.gada 4.jūnijā Bāriņtiesas sēdē, pieteicēja pilnvarotais pārstāvis informēja Bāriņtiesu, ka par atsevišķu dzīvokļu īrniekiem un iemītniekiem, īres maksām un īres maksu samaksas kārtību. No īrnieku un iemītnieku rakstveida liecībām būtu secināms, ka aizgādne ir izmitinājusi atsevišķos nama dzīvokļos īrniekus, neslēdzot ar tiem īres līgumus, neinformējot par to pieteicēju un pārējos kopīpašniekus, un pretlikumīgi piesavinājusies daļu no iekasētajām īres

maksām. Šī informācija būtu pamats Bāriņtiesai vērsties tiesā ar prasību par zaudējumu piedziņu un vērsties tiesībsaizsardzības iestādēs ar lūgumu izvērtēt aizgādnes rīcību.

Lūgumu pieņemt īrnieku rakstveida liecības bāriņtiesa nezināmu iemeslu dēļ noraidīja, līdz ar to netika izvērtēta lietā būtiska informācija.

[3] Administratīvajā rajona tiesā 2008.gada 18.augustā saņemti Bāriņtiesas paskaidrojumi par pieteikumu. Bāriņtiesa pieteikumu uzskata par nepamatotu, paskaidrojot tālāk minēto.

[3.1] Pieteicējs iebildumus pret mantojuma aizgādnes rīcību mantojuma pārvaldīšanu cēlis tikai 2008.gadā, kas liecina, ka uz mantojuma pieņemšanas brīdi pieteicējam nebija iebildumu pret mantojuma sadalījumu, kā arī pret trešās personas veiktajām darbībām.

Pieteicējs 2004.gadā un 2005.gadā Bāriņtiesā iesniegtajiem norēķiniem nav pieteicis pretenzijas, taču pēdējam norēķinam tika saņemts iebildums, līdz ar to Bāriņtiesa pieprasīja trešajai personai iesniegt detalizētu norēķinu par visu aizgādnības periodu, kas tika saņemts 2008.gada 26.maijā.

[3.2] Bāriņtiesa neuzskata, ka aizgādnes rīcība ir bijusi pretēja mantojuma masas interesēm, jo izvērtējot lietā esošos un pieteicēja Bāriņtiesā iesniegtos dokumentus attiecībā par prasības celšanu tiesā pret mantojuma aizgādni par zaudējumu piedziņu saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 42.panta trešo daļu, secināts, ka trešā persona mantojumu pārvaldīja atbilstoši mantojuma masas interesēm un reāli zaudējumi mantojuma masai nav konstatēti. Pieteicējs norādījis nevis uz reāliem, bet iespējamiem neiegūtiem ienākumiem, Bāriņtiesas rīcībā nav pietiekamu pierādījumu tam, ka *J.J.B.* mantojuma masai nodarīti zaudējumi, un nav iespējams, no lietā esošajiem dokumentiem noteikt šo iespējamo zaudējumu apmērus, kā arī tos izvērtēt un pierādīt. Izvērtējot aizgādnes darbību bāriņtiesa nekonstatēja, ka aizgādne par mantojuma masā ietilpstošo nekustamo īpašumu nerūpējās.

Pieteicēja pilnvarotie pārstāvji Bāriņtiesā iesnieguši mantiniekam radīto zaudējumu aptuvenu aprēķinu, pamatojoties uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību ,,Eiroeksperts" konsultatīvo atzinumu, saistībā ar nomas līgumu noslēgšanu un koroborēšanu zemesgrāmatā, kas tika attiecīgi vērtēts. Ja pieteicējam ir pierādījumi, ka aizgādnes rīcība radījusi zaudējumus mantojuma masai, viņam ir tiesības vērsties tiesā civiltiesiskā kārtībā.

Papildus Bāriņtiesa informē, ka pieteicējs 2005.gada 23.martā noslēdzis dāvinājuma līgumu ar *J.O.* par nekustamā īpašuma */adrese/*, Rīgā, 9/40 domājamo daļu dāvinājumu.

[3.3] Attiecībā uz aizgādnības laikā zemesgrāmatā koroborētām lietu tiesībām noskaidrots, ka sabiedrība ar ierobežotu atbildību ,,Dzirnavu nami", *J.M.* un *An.K.*, zemesgrāmatā nostiprinājuši savas lietu tiesības saskaņā ar līgumiem, kuri noslēgti ar nekustamā īpašuma īpašnieku *J.J.B.*, līdz ar to īpašums apgrūtināts pamatojoties uz mantojuma atstājēja gribu, nevis pēc aizgādnes iniciatīvas.

Bāriņtiesa nav tiesīga lemt un izvērtēt citu institūciju, t.sk., zemesgrāmatu tiesnešu, lēmumus. Kā redzams no lietas materiāliem, līdz 2008.gada 4.jūnijam neviens zemesgrāmatu tiesneša pieņemtais lēmums attiecībā uz nekustamo īpašumu */adrese/*, Rīgā, nav pārsūdzēts.

[3.4] Normatīvie akti neparedz liecinieku uzklausīšanu un viņu iesniegto liecību īstuma izvērtēšanu Bāriņtiesas sēdē, tādēļ nebija pamata pieteicēja iesniegto, normatīvajos aktos noteiktā kārtībā neapliecināto, dokumentu kopijas pievienot lietai, īpaši ņemot vērā, ka tās tika uzrādītas Bāriņtiesai pēc lietas izskatīšanas pabeigšanas.

Bāriņtiesa, ņemot vērā pieteicēju izteikto lūgumu un iesniegtos dokumentus, 2008.gada 16.jūlijā Rīgas pilsētas Centra rajona prokuratūrai nosūtīja vēstuli par aizgādņa tiesību ļaunprātīgas izmantošanas izvērtēšanu, nosūtot arī pēc bāriņtiesas sēdes pieteicēju iesniegtās *T.G.*, *G.P.* un *J.P.* liecību kopijas.

Bāriņtiesa, izvērtējot lietas materiālus, nav konstatējusi mantojuma masai nodarītos zaudējumus, līdz ar to atteikts celt prasību tiesā.

[4] Administratīvajā rajona tiesā 2008.gada 16.septembrī saņemti trešās personas paskaidrojumi par pieteikumu. Trešā persona pieteikumu neatzīst, paskaidrojot tālāk minēto.

[4.1] Pēc *J.J.B.* nāves nekustamā īpašuma tiesības valdīja viņa atstātā mantojuma masa, par ko neapšaubāmi bija zināms gan Zemesgrāmatu nodaļai, gan Bāriņtiesai, ievērojot to, ka koroborācijai tika uzrādīti attiecīgie tiesas nolēmumi.

Rīgas pilsētas Zemesgrāmatu nodaļas zemesgrāmatu tiesnesis bez iebildumiem koroborējis: 1) 2003.gada 2.aprīlī - ar 2003.gada 20.marta nomas līgumu īrnieka SIA „Dzirnavu nams" labā nodibināto dzīvokļa nr.10 */adrese/*, Rīgā īres tiesību; 2) 2003.gada 2.aprīlī - ar 2003.gada 20.marta nomas līgumu īrnieka SIA „Dzirnavu nams" labā nodibināto dzīvokļa nr.21 */adrese/*, Rīgā īres tiesību; 3) 2004.gada 5.aprīlī - ar 2003.gada 20.marta nomas līgumu īrnieka SIA „Dzirnavu nams" labā nodibināto dzīvokļa nr.10 */adrese/*, Rīgā īres tiesību.

Līdz ar to nepastāv īres vai nomas līgumi, kas nodibinātu tādas saistības nekustamajā īpašumā */adrese/*, Rīgā, kurus trešā persona kā *J.J.B.* pilnvarniece un atstātā mantojuma aizgādne būtu noslēgusi pretēji likumam.

[4.2] Lēmums pēc būtības nerada nekādu privātpersonas tiesību aizskārumu pieteicējam, un ir tiesisks, jo pat hipotētiski konstatējot zaudējumu nodarīšanas faktu vai prettiesisku rīcību, Bāriņtiesas pienākums ir par to paziņot attiecīgām institūcijām, bet minētais nerada citu tiesisko situāciju.

Ne Civillikuma attiecīgās normas, kas regulē aizbildņa atlaišanu vai atcelšanu, ne Bāriņtiesu likums neparedz iespēju aizkavēt aizbildņa (aizgādņa) atlaišanu vai atcelšanu, līdz ar ko nav saprotama pieteicēja prasījuma jēga, un tiesiskās sekas prasījumam atcelt lēmumu, jo pašai atcelšanai kā procesuālai darbībai nebūtu paliekošu tiesisku seku.

[4.3] Pieteicējs izvirzījis virkni savu apsvērumu, kas risināmi un izskatāmi nevis administratīvajā procesā, bet gan civilprocesā prasības kārtībā, otra pieteicēja apsvērumu grupa attiecas uz Bāriņtiesas atteikumu celt iepriekš norādīto prasību tiesā. Bāriņtiesa ir vērsusies tiesībsargājošās institūcijās ar iesniegumu un saņēma atbildi. Savukārt pieteicējs savas civiltiesiskā rakstura pretenzijas un personisko tiesību aizskārumu, ja tāds pastāv, kā rīcībspējīga persona var pats aizstāvēt tiesā civilprocesa ietvaros.

[5] Tiesas sēdē pieteicēja pārstāvis uzturēja iesniegto pieteikumu pamatojoties uz tajā norādītajiem argumentiem, papildus paskaidrojot, ka bāriņtiesa nevarēja pieņemt šādu lēmumu, pamatojoties uz to, ka trešā persona nebija iesniegusi galīgo norēķinu. Bāriņtiesai bija jāpieprasa darījumus apliecinošie dokumenti, ko Bāriņtiesa nav darījusi, un tā rezultātā nav iespējama galīgā norēķina pilnīga pārbaude atbilstoši faktiskajiem apstākļiem.

Atbildot uz tiesas jautājumu pieteicēja pārstāvis paziņoja, ka neuztur prasījumu par zaudējumu atlīdzību.

[6] Atbildētājas pilnvarotā pārstāve tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā un paskaidrojumā tiesai norādītiem motīviem.

[7] Trešās personas pārstāvis tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz paskaidrojumā tiesai norādītiem motīviem, papildus paužot uzskatu, ka pieteicējs nav administratīvā akta adresāts, tādēļ ir izvērtējams, vai viņam ir subjektīvas tiesības to pārsūdzēt.

M o t ī v u d a ļ a

[8] Vispusīgi un objektīvi izvērtējusi lietas materiālus, pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus, uzklausījusi tiesas sēdē procesa dalībnieku paskaidrojumus, tiesa atzīst, ka pieteikums daļā nav pamatots un ir noraidāms, savukārt pieteikuma daļā tiesvedība izbeidzama.

[9] Administratīvā procesa likuma (turpmāk arī - APL) 103.panta pirmā daļa noteic, ka *administratīvā procesa tiesā būtība ir tiesas kontrole pār iestādes izdota administratīvā akta vai iestādes faktiskās rīcības tiesiskumu vai lietderības apsvērumiem rīcības brīvības ietvaros, kā arī privātpersonas publiski tiesisko pienākumu vai tiesību noskaidrošana un no publisko tiesību līguma izrietošo strīdu izskatīšana*.

Atbilstoši APL 250.pantam *tiesa taisa spriedumu, pārbaudījusi, vai: 1) administratīvais akts izdots, ievērojot procesuālos un formālos priekšnoteikumus; 2) administratīvais akts atbilst materiālo tiesību normām; 3) administratīvā akta pamatojums attaisno adresātam uzlikto pienākumu vai tam piešķirtās, apstiprinātās vai noraidītās tiesības*.

Tiesa, vērtējot administratīvā akta tiesiskumu, spriedumā ņem vērā tikai to

pamatojumu, ko iestāde ietvērusi administratīvajā aktā. Minētais ierobežojums neattiecas uz lietām, kurās prasījums ir labvēlīga administratīvā akta izdošana.

[10] Lietā konstatēti šādi faktiskie apstākļi:

[10.1] 2002.gada 30.augustā miris *J.J.B. (lietas 47.lapa).*

[10.2] Ar 2002.gada 11.oktobra Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas lēmumu nodibināta aizgādnība *J.J.B.* atstātajam mantojumam un Bāriņtiesai uzdots iecelt aizgādni *(lietas 20.lapa).*

[10.3] Ar 2002.gada 30.oktobra Bāriņtiesas lēmumu Nr.1-6/1956 *A.K.* iecelta par aizgādni *J.J.B.* atstātajam mantojumam *(lietas 20.lapa).*

[10.4] 2004.gada 28.janvārī *A.K.* iesniedza Bāriņtiesai norēķinu par mantojuma masas pārvaldību laikā no 2003.gada 1.janvāra līdz 31.decembrim *(lietas 60.lapa).*

[10.5] 2005.gada 28.janvārī *A.K.* iesniedza Bāriņtiesai norēķinu par mantojuma masas pārvaldību laikā no 2004.gada 1.janvāra līdz 31.decembrim *(lietas 61.lapa).*

[10.6] Ar 2005.gada 9.februāra Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas spriedumu lietā Nr.C27239102 *J.J.B.* 2002.gada 7.augustā sastādītais testaments, ar kuru *A.K.* novēlēts legāts - nekustamais īpašums Rīgā, */adrese/*, atzīts par stājušos likumīgā spēkā uz 11/20 daļām un *J.B.* apstiprināts kā vienīgais pirmās šķiras likumiskais mantinieks mantojuma tiesībās uz *J.J.B.* visu testamentā nenovēlēto mantojumu un uz 9/20 daļām no testamentā novēlētās mantas *(lietas 47. – 53.lapa).*

[10.7] No 2005.gada 9.decembra pieņemšanas - nodošanas akta (parakstīts 2006.gada 23.augustā) *(lietas 54. – 55.lapa)* izriet, ka aizgādnis (*A.K.*) nodod mantinieka (*J.B.*) valdījumā un lietošanā aizgādnībā bijušās mantojuma masas sekojošu daļu:

1) 9/20 domājamās daļas no nekustamā īpašuma */adrese/*, Rīgā, kas reģistrēts Rīgas pilsētas Zemesgrāmatu nodaļas Rīgas pilsētas zemesgrāmatu nodalījumā Nr.9778 ar kadastra numuru */kadastra numurs/* un sastāv no zemes gabala 1342 m^2 platībā, uz kura atrodas viena piecstāvu dzīvojamā ēka (liters Nr.3) ar visām tam piekrītošajām lietu tiesībām, apgrūtinājumiem un saistībām (tajā skaitā īres un nomas tiesībām), kas koroborētas zemesgrāmatā;

2) naudas atlikumu Ls 1,77 akciju sabiedrībā „Latvijas Krājbanka" Centra rajona nodaļas filiāles kontā Nr. */konta numurs/* ar klienta kartiņu VISA ELECTRON karti */kartes numurs/* uz *J.J.B.* vārda;

3) Akciju sabiedrības „VEF" (vienotais reģistrācijas numurs 40003001328) 868 akcijas ar akcijas nominālvērtību Ls 1, ko apliecina akciju sabiedrības „Latvijas Krājbanka" 2001.gada 8.marta izziņa par apmaksātajām akcijām;

4) 124 privatizācijas sertifikātus ar nominālvērtību Ls 3 472, kas atrodas akciju sabiedrībā „Latvijas Krājbanka" Centra rajona nodaļas filiāles kontā Nr.*/konta numurs/,* un to apliecinošā privatizācijas sertifikātu grāmatiņa uz *J.J.B.* vārda;

5) 9/20 daļas no nekustamā īpašuma */adrese/*, Rīgā, apsaimniekošanas ieņēmumu un izdevumu starpība pēc stāvokļa uz 2005.gada 31.martu, kas sastāda Ls 280,67, ko apliecina aizgādņa sastādītie un Rīgas bāriņtiesai iesniegtie norēķini par mantojuma masas pārvaldību laikā no 2003.gada 1.janvāra līdz 31.decembrim, laikā no 2004.gada 1.janvāra līdz 31.decembrim, laikā no 2005.gada 1.janvāra līdz 31.martam, kas pievienoti aktam pielikuma veidā kopā ar kopsavilkuma tabulu par īres un nomas līgumu pastāvēšanu nekustamajā īpašumā */adrese/*, Rīgā, un kuri tiks pārskaitīti mantinieka atsevišķi norādītā bankas kontā.

Aktu saskaņā ar Civillikuma 666.panta noteikumiem parakstījuši trešās personas pilnvarotais pārstāvis *J.M.* un pieteicēja pilnvarotā pārstāve *S.D.*.

Aizgādnis, parakstot šo aktu, informējis mantinieku par mirušā *J.J.B.* mantojuma masai 2002.gada 30.augustā pieteikto *O.U.* kreditora pretenziju (prasījumu) pēc diviem aizdevuma līgumiem par summu Ls 17 400.

[10.8] 2008.gada 26.maijā *A.K.* iesniedza Bāriņtiesai Detalizēto galīgo norēķinu par mantojuma masas pārvaldību laikā no 2002.gada 30.oktobra līdz 2005.gada 9.februārim *(lietas 56. – 58.lapa).*

[10.9] 2008.gada 5.jūnijā pieņemts Lēmums (*lietas 20. – 23.lapa).*

[10.10] 2008.gada 16.jūlijā Bāriņtiesa nosūtīja Rīgas pilsētas Centra rajona

prokuratūrai vēstuli par aizgādņa tiesību ļaunprātīgas izmantošanas izvērtēšanu *(lietas 78. – 80.lapa)*.

[10.11] No 2008.gada 22.jūlija Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Centra iecirkņa priekšnieka informācijas Nr.13229 izriet, ka 2008.gada 22.jūlijā pieņemts lēmums par atteikšanos uzsākt Kriminālprocesu saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 377.panta otro daļu par *A.K.* iespējamām pretlikumīgām darbībām *(lietas 82.lapa)*.

[11] Lietā nav strīda par šā sprieduma ([10]) punktā minētajiem faktiem.

Lietā ir strīds par to, vai Bāriņtiesa pamatoti atbrīvoja trešo personu no *J.J.B.* atstātā mantojuma aizgādņa pienākumu pildīšanas un to, vai Bāriņtiesa pamatoti atteikusies celt prasību tiesā par zaudējumu piedziņu no trešās personas.

[12] Ar Lēmumu daļā atbildētāja nolēma atbrīvot *A.K.* no *J.J.B.* atstātā mantojuma aizgādņa pienākumu pildīšanas.

[12.1] Bāriņtiesu likuma 43.panta pirmās daļas 4.punkts noteic, ka *bāriņtiesa lemj par aizgādņa atbrīvošanu no pienākumu pildīšanas (.), ja ir stājies likumīgā spēkā tiesas nolēmums vai notārs izdevis apliecību par mantojuma pieprasītāja tiesībām un aizgādnis pret parakstu nodevis mantojumu kopā ar galīgo norēķinu tiesas vai notāra apstiprinātajiem mantiniekiem un iesniedzis galīgo norēķinu bāriņtiesai*.

No minētās normas izriet, ka bāriņtiesa lemj par aizgādņa atbrīvošanu no pienākumu pildīšanas iestājoties turpmāk minētajiem priekšnosacījumiem:

1) stājies likumīgā spēkā tiesas nolēmums;
2) aizgādnis pret parakstu nodevis mantojumu kopā ar galīgo norēķinu tiesas apstiprinātajiem mantiniekiem;
3) aizgādnis iesniedzis galīgo norēķinu bāriņtiesai.

Tiesas ieskatā, atbilstoši Bāriņtiesu likuma 43.panta pirmās daļas 4.punktam, bāriņtiesai, lemjot par mantojuma aizgādņa atbrīvošanu no pienākumu pildīšanas, nav pienākums izvērtēt aizgādņa darbību.

[12.2] Izvērtējot lietas materiālus, tiesa konstatē, ka ar 2005.gada 9.februāra Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas spriedumu lietā Nr.C27239102 *J.B.* apstiprināts kā vienīgais pirmās šķiras likumiskais mantinieks mantojuma tiesībās uz *J.J.B.* visu testamentā nenovēlēto mantojumu un uz 9/20 daļām no testamentā novēlētās mantas ([10.6]). Ar 2005.gada 9.decembra pieņemšanas - nodošanas aktu, kurš parakstīts 2006.gada 23.augustā, aizgādne (*A.K.*) nodod mantinieka (*J.B.*) valdījumā un lietošanā aizgādnībā bijušās mantojuma masas daļu ([10.7]), kā arī norēķinus par mantojuma masas pārvaldību laikā no 2003.gada 1.janvāra līdz 31.decembrim, no 2004.gada 1.janvāra līdz 31.decembrim, no 2005.gada 1.janvāra līdz 31.martam. Savukārt 2008.gada 26.maijā *A.K.* iesniedza Bāriņtiesai detalizēto galīgo norēķinu par mantojuma masas pārvaldību laikā no 2002.gada 30.oktobra līdz 2005.gada 9.februārim ([10.8]).

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka izskatāmajā gadījumā bija iestājušies Bāriņtiesu likuma 43.panta pirmās daļas 4.punktā paredzētie priekšnosacījumi. Tādējādi atbildētāja pamatoti pieņēma lēmumu par *A.K.* atbrīvošanu no 2002.gada 30.augustā mirušā *J.J.B.* atstātā mantojuma aizgādņa pienākumu pildīšanas.

[13] Pieteicēja ieskatā Bāriņtiesa, pieņemot Lēmumu, formāli konstatēja, ka aizgādne iesniegusi galīgo norēķinu ([2.1]).

Tiesa, izvērtējot Lēmumu ([1]) un galīgo norēķinu ([10.8]), atzīst šo pieteicēja argumentu par nepamatotu. Bāriņtiesa, pieņemot Lēmumu ir vērtējusi *A.K.* iesniegto galīgo norēķinu, konstatējot, ka aizgādnes rīcība nav bijusi pretēja mantojuma masas interesēm, mantojumu aizgādne pārvaldīja atbilstoši mantojuma masas interesēm un reāli zaudējumi mantojuma masai nav konstatēti, kā arī Bāriņtiesa nekonstatēja, ka aizgādne par mantojuma masā ietilpstošo nekustamo īpašumu nerūpējās. Bāriņtiesas secinājumu pamatotību netieši apstiprina arī 2008.gada 22.jūlija lēmums par atteikšanos uzsākt Kriminālprocesu par *A.K.* iespējamām pretlikumīgām darbībām ([10.11]).

[14] Tiesa, izvērtējot lietas materiālus kopsakarā ar procesa dalībnieku paskaidrojumiem, secina, ka lietā faktiski pastāv mantiska rakstura strīds. Pieteicēja argumenti par galīgā norēķina neatbilstību balstās uz pieņēmu, ka *A.K.*, pildot *J.J.B.*

mantojuma aizgādņa pienākumus, ir nodarījusi pieteicējam zaudējumus.

2004.gada 28.janvārī un 2005.gada 28.janvārī *A.K.* iesniedza Bāriņtiesai norēķinu par mantojuma masas pārvaldību 2003., 2004. un 2005.gadā ([10.4], [10.5]), tāpat minētie norēķini tika pievienoti 2005.gada 9.decembra pieņemšanas - nodošanas aktam ([10.7]). Šos norēķinus pieteicējs četru gadu garumā nav apšaubījis. Kā izriet no lietas materiāliem, pieteicējam nav bijuši iebildumi par Bāriņtiesas darbību arī 2005.gada 9.decembrī, kad pieteicējs pieņēma no *A.K.* aizgādnībā bijušās mantojuma masas daļu, t.sk., 9/20 domājamās daļas no nekustamā īpašuma */adrese/*, Rīgā ([10.7]), kā arī turpmākos trīs gadus - līdz Lēmuma pieņemšanai 2008.gadā.

Tiesas ieskatā, pieteicēja argumenti par Bāriņtiesas rīcību, pieņemot no *A.K.* galīgo norēķinu, ir vērsti uz mantiska rakstura strīda risināšanu, kas nav pieļaujams administratīvā procesa ietvaros.

[15] Tiesas sēdē pieteicēja pārstāvis norādīja, ka Bāriņtiesai bija jāpieprasa no mantojuma aizgādnes darījumus apliecinošie dokumenti ([5]).

Tiesa, izvērtējot Bāriņtiesu likuma un Civillikuma normas, kas attiecināmas uz mantojuma aizgādnību un norēķinu iesniegšanas kārtību, secina, ka tās neuzliek aizgādnim obligātu pienākumu iesniedzot norēķinu tam pievienot aizgādņa darījumus apliecinošos dokumentus.

Minētais izriet arī no Civillikuma 301.panta, uz kuru atsaucas pieteicēja pārstāvji, t.i., Civillikuma 301.pants noteic, *ka gada norēķins iesniedzams bāriņtiesai rakstiski katra gada sākumā ne vēlāk par februāri; tajā jābūt mantas sastāva apzīmējumam un sīkam sarakstam, pieliekot pēc iespējas kvītis tiklab par visiem gada laikā bijušajiem izdevumiem nepilngadīgā labā, kā arī par saņemtajiem ienākumiem un tāpat par ienākumu summām, kas palikušas nesaņemtas*.

Turklāt, kā jau tiesa iepriekš konstatēja, pieteicējam bija zināmi norēķinu par mantojuma masas pārvaldību saturs, taču līdz 2008.gadam tie netika apšaubīti.

Tiesas ieskatā, apstāklim, ka galīgajam norēķinam nav pievienoti aizgādnes darījumus apliecinošie dokumenti, nav izšķirošas nozīmes bāriņtiesai pieņemot lēmumu par aizgādņa atbrīvošanu no mantojuma aizgādņa pienākumu pildīšanas. Šāda lēmuma pieņemšanā izšķirošie ir Bāriņtiesu likuma 43.panta pirmās daļas 4.punktā noteiktie priekšnosacījumi.

[16] Attiecībā uz pieteicēja argumentiem par aizgādnības laikā zemesgrāmatā koroborētām lietu tiesībām, tiesa atzīst par pamatotu Bāriņtiesas secinājumu, ka sabiedrība ar ierobežotu atbildību ,,Dzirnavu nami", *J.M.* un *An.K.*, zemesgrāmatā nostiprinājuši savas lietu tiesības saskaņā ar līgumiem, kuri noslēgti ar nekustamā īpašuma īpašnieku *J.J.B.*, līdz ar to īpašums apgrūtināts pamatojoties uz mantojuma atstājēja gribu, nevis pēc aizgādnes iniciatīvas.

Attiecībā uz aizgādnības laikā zemesgrāmatā koroborētām lietu tiesībām, tiesa konstatē, tās tika koroborētas 2003.gadā, savukārt apšaubīt šo darījumu likumību pieteicējs sāka tikai 2008.gadā. Tātad 2005.gadā, pieņemot *A.K.* aizgādnībā bijušās mantojuma masas daļu, t.sk., 9/20 domājamās daļas no nekustamā īpašuma */adrese/*, Rīgā ([10.7]), pieteicējam bija jābūt zināmam par aizgādnes veiktajiem darījumiem (Zemesgrāmatas ir visiem pieejamas, un to ierakstiem ir publiska ticamība (Zemesgrāmatu likuma 1.pants)), taču no pieteicēja puses Bāriņtiesa par to savlaicīgi informēta netika.

Kad šāda informācija no pieteicēja tika saņemta, Bāriņtiesa atbilstoši Bāriņtiesu likuma 42.panta ceturtajai daļai 2008.gada 16.jūlijā vērsās Rīgas pilsētas Centra rajona prokuratūrā, lūdzot izvērtēt jautājumu par aizgādņa tiesību ļaunprātīgas izmantošanas izvērtēšanu ([10.10]).

[17] Ar Lēmumu vienlaicīgi nolemts necelt prasību tiesā par zaudējumu piedziņu no trešās personas saistībā ar nekustamā īpašuma */adrese/*, Rīgā noslēgto līgumu un veikto ierakstu zemesgrāmatā atcelšanu. Atbildētāja Lēmumu minētajā daļā pamatoja ar Bāriņtiesu likuma 42.panta trešo daļu, kas noteic, *ja aizgādņa rīcība radījusi zaudējumus, par kuriem aizgādnis ir atbildīgs, bāriņtiesa ceļ tiesā attiecīgu prasību*.

No minētās normas izriet, ka bāriņtiesa ceļ tiesā attiecīgu prasību pie nosacījuma, ja aizgādņa rīcība radījusi zaudējumus, par kuriem aizgādnis ir atbildīgs.

Savukārt jautājums par to, vai aizgādņa rīcība radījusi zaudējumus un aizgādņa vainu zaudējumu nodarīšanā ir risināms civilprocesuālajā kārtībā vispārējas jurisdikcijas tiesā.

Līdz ar to iespējamās tiesiskās sekas – zaudējumu konstatāciju un aizgādņa vainu to nodarīšanā, nosaka tiesas spriedums civillietā, nevis Bāriņtiesas lēmums, ar kuru nolemts nevērsties tiesā ar prasību.

Atbildētājas Lēmums šajā daļā nekādā veidā neizmaina un negroza nevienas no lietā iesaistīto personu jau pastāvošo tiesību vai pienākumu apjomu. Tas nozīmē, ka Lēmums par atteikšanos vērsties tiesā ar prasību par zaudējumu piedziņu no trešās personas, tiešas tiesiskās sekas ne pieteicējam, ne citām lēmumā minētajām personām neizraisa. Līdz ar to tiesa konstatē, ka atbildētājas atteikšanās vērsties tiesā ar šāda veida prasību nevienam no procesa dalībniekiem nav noteikusi obligātu regulējumu, respektīvi, neizraisa tiesiskās sekas, kas būtu par pamatu Lēmumu šajā daļā atzīt par administratīvo aktu un līdz ar to izskatīt to administratīvajā tiesā.

Kā jau norādīts, tad jautājumu par aizgādņa iespējami nodarītajiem zaudējumiem izvērtē vispārējās jurisdikcijas tiesa atbilstoši Civillikumā noteiktajai kompetencei.

Tiesas ieskatā prasījums par Bāriņtiesas lēmumu daļā, ar kuru atteikts vērsties ar prasību tiesā par zaudējumu piedziņu no aizgādņa, nav izskatāms administratīvā procesa kārtībā.

Ievērojot minēto un pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 282.panta 1.punktu, tiesvedība šajā pieteikuma daļā ir izbeidzama, jo lieta nav izskatāma administratīvā procesa kārtībā.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 284.pantu, *ja tiesvedība izbeigta, atkārtota griešanās tiesā pret to pašu atbildētāju par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata nav pieļaujama*.

[18] Ņemot vērā iepriekš konstatēto, tiesa nonāk pie secinājuma, ka Lēmums ir tiesisks administratīvais akts un nav atceļams. Savukārt pieteikums daļā nav pamatots un ir noraidāms, bet pieteikuma daļā - tiesvedība izbeidzama.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. - 251.pantu 282.panta 1.punktu un 289. - 291.pantu, tiesa

n o s p r i e d a :

pilnībā noraidīt *J.B.* pieteikumu daļā par Rīgas bāriņtiesas 2008.gada 5.jūnija lēmuma Nr.1-6/1302 „Par *A.K.* atbrīvošanu no *J.J.B.* mantojuma aizgādņa pienākumu pildīšanas" atcelšanu.

Izbeigt tiesvedību *J.B.* pieteikuma daļā par pienākuma uzlikšanu Rīgas bāriņtiesai vērsties ar prasību tiesā par zaudējumu piedziņu.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvajā rajona tiesā.

Spriedums sastādīts 2009.gada 7.oktobrī.

Tiesnese *(paraksts)* A.Reitupe

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas
tiesnese _____ A.Reitupe
2009.gada 7.oktobrī